

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Reg. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

REGULA XVI.

De Virtutibus solidis, & rerum spiritualium pretio.

EXHORTATIO I.
IN REGULAM XVI.

Ostendit Religioso Societatis studendum virtutibus solidis.

T H E M A.

Quasi vas auri solidum, ornatū omni lapide pretioso. Eccli 50. 10.

V E L

Omnes in virtutum solidarum ac perfectarum, & rerum spiritualium studium incumbant. Reg. 16.

Imonem Quia 50.10. Id est, instar vasis ex auro mundissimum confecti, in Domo Domini coruscasse. Idem, in quemvis Religiosorum vitæ activæ consecratum, cadit elogium, ut nimirum Divinæ gratiæ subsidio evadat 1. *Vas auri*, sive vas aureum, vas pretiosum, veris, non falsis, fucatisque virtutibus præditum. 2. *Vas solidum*; id est solidis ac constantibus virtutibus conspicuum. 3. *Vas ornatum omni lapide pretioso*. Id est, non unâ alterâve duntaxat virtute, sed omni virtutum genere condecoratum. Hoc enim sine Religiosi à Deo vocati, vasæque electionis destinati sunt, ut eant, & fructum omnium virtutum plenam, solis instar radiantem nuncupat; ut arcum inter nebulas resurgentem, instar rosarum vernantem, instar thuris redolentem ob oculos ponit: nobis inter præstantissima hæc encomia, in præsentia, aridet, quod mox subtexit: *Quasi vas auri solidum, ornatum omni lapide pretioso. Eccli.*

virtu-

virtutum afferant, atque ita demum instructi ac exornati: cum Paulo *Portent nomen JESU, coram gentibus & regibus & filiis Israel. Act. 9.*

Quæ tria, ut facilius assequamur, eadem explanemus.

I.
Encomiū
Religiosi
sive Vas
aureum.

I. Encomium primum Religiosi vitæ activæ additū, (quales sunt, quotquot Societati JESU nomen dedere) est, ut sit *Vas aureum*; non vas ligneum cupreūve, exterius solummodo inauratum & coruscans; sed ex vero, puroque auro confectum: id est virtutibus veris non fictis, non simulatis atque fucatis, refulgeat. Ratio est manifesta: cum enim Religiosus ejusmodi, secundum vocationis suæ ac instituti præscriptum, alios veras, genuinasque virtutes docere atque inculcare debeat; omnino necessarium est, ut eas ipse antè possideat: ut enim Philosophi trito suo axiomate ferunt: *Nemo aliis confert, quo ipse caret.*

Magna proinde illi cautela & industria adhibenda est. I. In virtutibus discernendis, & à vitiis distinguendis. Vitiis enim, (ut S. Albertus M. in prologo Paradisi sui notat) cum magnâ sint fœditate, ne suos amatores absterreant, larvam virtutum induunt, ut virtutes esse videantur. Quemadmodum Ephratai Judicum c. 12. 5. se Galaditas simulabant, ut mortem effugerent, at è loquela sunt prædici, quemadmodum in lege veteri, (ut originis similitudine utamur) Pseudo-propheta, veros se esse Prophetas simulabant, atq; jactabant; in ore identidem habentes consuetam Prophetarum loquendi formulam: *Dicit Dominus.*

Quemadmodum quoque in nova lege Hæresiarum vaserim, nequissimi, que se veros Ecclesiæ Doctores venditant; cum non nisi cerebri sui commenta & deliramenta dividant; ita pariter vitia fucum faciunt, ac se virtutes esse mentiuntur.

Vicina sunt, inquit S. Hieronymus L. 3. Dial. adversus Luciferianos, vitia virtutibus: & si paululum declinaveris, aut errandum tibi est, aut in præceps cadendum. Quantum enim inter se distans pertinacia & perseverantia: parsimonia & frugalitas; liberalitas & profusio: fortitudo & temeritas: prudentia & calliditas: cautela & timiditas. Quorum alia ad bona, alia referuntur ad mala. Et idem in Epist. ad Lactantius: Venena non dantur nisi melle circumdatis, & vitia non decipiunt, nisi sub specie, umbræque virtutum. Alludens ad illud Juvenalis Satyra 14. Fallit enim colorum, specie virtutis & umbra.

Similia profert S. Ambrosius, S. Basilius, S. Chryostomus & S. Augustinus; ex quibus S. Albertus M. c. ait: *Severitas putatur esse justitia; avaritia dicitur maturitas; jactantia loquacitas dicitur affabilitas; dissolutio creditur spiritualis mentis lenitas; pigritia sive inordinata tristitia judicatur morum gravitas; tepor seu corporis creditur discretio; ornatus superfluus creditur munditia; superabundantia in victu & familia, vocatur honestas; prodigalitas, liberalitas; avaritia, pertinacia constantia; dolosus prudentia; hypocrisis sanctitas; presumptio spes, denique amor carnalis, devotio esse judicatur. Sicut autem falsi dicitur*

denarij nihil emitur boni; sic nec falsi virtutibus regnum coelorum comparatur.

Sic ex aduerso, Virtutes sunt, ait idem S. Albertus l. c. quas insipientes iudicant esse vitia: sicut iustitia iudicatur esse severitas; maturitas, mentis amaritudo, constantia pertinacia, Quod fit per humilitatem, fieri dicitur per vanam gloriam: quod fit per sanctitatem, fieri dicitur per hypocrisis vel apparentiam: quod fit zelo iustitia, fieri dicitur zelo vindictae: quod fit per spirituales dilectionem, fieri dicitur propter carnalem amorem: quod fit pura intentione, fieri dicitur pro temporalis consolatione: Atque ita de alijs.

Quare Religiosus, praecipue Tyro, sibi dictum arbitretur illud D. Hieronymi in epist. de Virgin. ad Demetriadem: Summa tibi scientia sit, notitia summa, vitia, virtutesque distingue: quae quauquam semper sibi contrariae sint; aliqua tamen ex eis tanta iunguntur similitudine, ut discerni omnino vix possint. Deinde conetur ignorantiam virtutum, hoc aeo aded in mundo dominantem, e corde suo proscribere: S. Laurentius Justinianus de casto conob. c. 17. disertè fatetur, eam non solum reperiri in peccatoribus; qui cum sint tenebrae. Verbi lucem non mereantur recipere: *Et lux in tenebris lucet, & tenebra eam non comprehendunt;* verum etiam in iustis, qui per adoptionis gratiam filij Dei nuncupantur. Denique nemo in sola virtutum cognitione speculativa listat, sed veras, practicasque virtutes acquirere studeat: veras, inquam, & sinceras, non

simulatas & hypocriticas; quae non ornant, sed defcedant; non praemium sed poenam cum Phariseis promerentur: *Mulid enim deformior est illa superbia, qua sub quibusdam humilitatis signis latet,* teste S. Hieronymo l. 2. Epist. 23. Demum practicas, & efficaces; non otiosas & steriles, quae virtutum nomen haud promerentur; vel ethnicis testibus: unde canit Horatius:

*Paulum sepulta distat inertia
celata virtus. Et Claudianus:
Vile latens virtus: quid enim submersa tenebris
Proderit obscuris; veluti sine remige
puppis:*

Aut lyra, qua reticet, vel qui non tenditar arcus.

II. Alterum Simonis Oniae filij encomium fuit, extitisse non solum vas aureum; sed etiam Vas solidum; idem quoque conuenit cuius Religioso, ac praesertim animarum salutis operam navanti: vas sit solidum, id est virtutibus foliis exornatum: solidae autem virtutes sunt, quae non instar aurae variables sunt, sed stabiles ut columnae: solidae virtutes sunt, quae non instar arundinis, aut fistulae fragilis, vacuae & inanes sunt, sed velut lignum solidum, aut os durum, & interiorius non excavatum, robustae sunt ac fortes, nec facile franguntur aut superantur. Solidae virtutes sunt, quae non velut naves inanes inter procellas fluctuant; sed velut rupes inter fluctus perstant, insuperabiles: quae non ut luna mutabiles, sed velut sol inter nubes, & tempestates, inuariatae & velut

S s

velut adamas inter malleos, inconcussa perstunt.

Hoc inter sapientem, insipientemque architectum inereit discriminis, quod ille supra petram, hic supra arenam, ille solidum & firmum, hic labile extruat adificium. Huiusmodi domum solidam struit Sapiens, directrice sapientiâ. *Sapientia enim adificavit sibi domum, & excidit columnas septem.* Proverb. 9. Columnas septem, septemque virtutes, ternam Theologicam, fides, spes, charitas; & quaternam morales iustitia, fortitudo, prudentia & temperantia exhibent; ad quas reliquæ reducuntur: atque his suffulta domus stabilis, firmaque consistit, præsertim si humilitati profundæ ceu basi ac fundamento innitatur: ita ut nec ventorum turbine, nec maris æstu, nec pluvie imperu labefactari valeat; omnibus adversis ac tempestatibus superior. S. Cyprianus L. 4. Epist. 2. *Decet viros graves, semel super petram robustam solidâ stabilitate fundatos, non dico aurâ levis, sed nec vento, nec turbine commoveri.*

Tunc autem solida & firma stat fidei nostræ columna; quando nec mortis pericula, nec Tyrannorum supplicia eam valent evertere. Columna spei stat immota, si viriliter resistat malis; & confortetur in bonis; si generosè aggrediatur ardua, & fortiter in iis perseveret. Columna charitatis stat inconcussa & est solida; quando, ut loquitur S. Laurentius Iustinianus de cast. connub. c. 3. *Semper est fortis, nescit cedere, æstera non veretur, pati non recusat; aggreditur ardua, adversa*

sustinet; dolorem non sentit. Si pugna excitetur, si ebulliant vitia, si totus concitetur mundus, prosterni non valent. Aqua multa non potuerunt extinguere charitatem. Cant. 8. *Quoniam in fortitudine sapientia, & in soliditate virtutis fundata est.* Solida est columna prudentiæ, quæ non solum rectè iudicat & eligit; verum etiam voluntatem & reliquas vires efficaciter præ imperium inflectit; & bona strenuè perficit. *Vir enim sapiens fortis est, & Vir doctus robustus & validus.* Proverb. c. 14. Columna iustitiæ solida est; quando suum cuique tribuit, nec ullis promissis, nec præmiis aut minis, ab officio dimoveri se sinit. Columna fortitudinis solida est, dum mentem roborat ad faciendum bona, ad tolerandum adversa, ad vincendum vitia, omniaque nociva Solida denique prestat temperantiæ columna; dum fortiter cupiditates refecat, nihil penitendum appetit, in nullo moderacionis legem excedit, & sub iugo rationis appetitum domat. Denique omnia illa virtus soliditatis nomine & omne gaudet, quæ ab usu & exercitio suo in adversis minimè desinit.

Tales ergo studeamus acquirere virtutes, vel ab ipso tyrocinio auspiciando, quæ nos vas auri solidum coram oculis divinis efficiant: tale perfectiõnis adificium in nobis extruere moliamur, quod nec pluvie, nec venti vertant: tales locemus virtutum columnas, quæ nullis adversitatibus, tentationibusque nullis concutuntur ac labefactentur: quod certò consequemur; si ut docet R. P. Francis-

cus susceperunt fundentur in profunda humilitate, contemptu omnium terrenorum, ac puro amore Dei.

III. Tercium Simonis Sacerdotis magistri encomium est fuisse, *vas ornatum omni lapide pretioso*: id est omni genere virtutum. Idem cuilibet Religioso, praesertim animarum zelatori convenit; cum alios ex officio erudire ipsi incumbat: si enim vel unica destitatur virtute, an non, quod unâ manu aedificat, alterâ destruet? careat enim v.g. prudentia oculo: quoties impingeret? careat temperantia freno: quoties excederet? careat solo castimoniam lilio: an non omnia volutabuntur in sordibus? careat unâ charitate: an non erit cymbalum tinniens, & æs sonans; sonitum quidem edens, sed eorda non fertens; aures implens, sed animas minime ad frugem meliorem reducens?

Deinde, tam arcto inter se virtutes neantur vinculo, ut una absque alia subsistere nequeat: & si vel una deficiat, alia soliditas pereat. Quâ enim oblecto, ratione exercebis misericordiam, nisi adit liberalitas? quo pacto exercebis obedientiam, nisi adit patientia? quomodo in contemptibus & contumeliis assurges in actus patientia, si desit humilitas? declarat id ipsum egregiè S. Gregorius M l 22. moral. c. 1. dum ait: *Quis virtute aliquâ pollere creditur, inne veritate pollet, cum vitis aliqua ex parte non subjacet; nam si ex aliqua vitis subditur, nec hoc est solidum, ubi stare putabatur; nam sæpe quosdam pudicos vidisse nos contigit, sed non humi-*

les: quosdam verò quasi humiles; sed non misericordes: quosdam verò quasi misericordes, sed nequaquam justos: quosdam verò quasi justos; sed in se potius, quàm in Domino confidentes. Et certum est, quia nec castitas in ejus corde vera est, cui humilitas desit: nec humilitas vera est, cui misericordia juncta non est: nec misericordia vera est, qua a rectitudine justitiae existit aliena: nec justitia vera est, qua fiduciam suam non in Conditorum ponit. Patet itaque virtutem unam absque alia, aut omnino nullam, aut mancam saltem atque imperfectam existere.

Haud absimilem de quatuor virtutibus moralibus primis discursum instituit D. Augustinus. *Tanquam*, inquit, *perfecta sunt singule, quando vicissim sibi invicem conjuncta: disjuncta autem perfecta esse nequaquam possunt: quia nec prudentia vera est, qua justa, fortis & temperans non est: nec perfecta temperantia, qua justa, fortis & prudens non est: nec fortitudo integra, qua prudens, temperans & justa non est: nec vera justitia, qua prudens, fortis & temperans non est. Si vel una ex aedificio tollatur columna, non raro corrui: ita pariter si vel una hominem virtus deficiat, corruiet. Studeamus igitur in virtutum omnium collectione amulari sponsam, in eo genere admirabilem; de qua coelestes genii jure interrogant: *Qua est ista, qua ascendit de deserto, sicut virgula fumi, ex aromatibus myrrha, & thuris, & universi pulveris pigmentarii?* Cantic. 3. 6. Id est, omnium virtutum redolens*

aromatibus; & amabilem fragrantiam emitens?

Quapropter, Dilectissimi, ante omnia ingens in nobis virtutum solidarum desiderium excitemus: ejusmodi desiderium, virtutum est principium; quod cordis januam aperit, & virtutes introducit: *Hoc desiderio*, ait S. Laurentius Justinianus, de int. confess. c. 9. *Sancti naturam vicerunt, superarunt demones, debellarunt mundum, seipso subegerunt, diripuerunt caelum, imitatores facti sunt Dei; veris virtutibus sese exornando.* Deinde tanti, dictus Sanctus, ducit hoc desiderium, si efficax, igneumque fuerit, ut aliis donis longè anteponat: *Virtutum*, ait, *desiderium, praeclis miraculorum operationem, prophetia donum, linguarum genera, interpretationem sermonum, scintillam gratiam, cognitionem caelestium, naturalium scientiam: multi enim talibus donis ornati perierunt, virtutibus autem nemo.* Ejusmodi igitur desiderio succedè ac praemuniti, manum operi admoveamus, & gratiae Divinae subsidio conemur esse 1. *Vas aureum,*

veris, nò fucatis, & ad exteriorem speciem nitentibus duntaxat virtutum praeditum. 2. *Vas solidum*, virtutibus solidis, columnarum instar, inter adversa inconcussis, conspicuum. 3. *Vas omni lapide pretioso ornatum*, & virtutum omnium complexione insignitum. Quod si praestiterimus, digni aliquando inveniemur; qui, tanquam vasa aurea & pretiosa, in caelesti gloria, mensa Divinae inferamus, in conspectu ejus fulgeamus, eumque oblectemus in perpetuas aeternitates. Ex adverso autem, si ceu vasa cuprea, auri fulgore exterius tantum illata, veris autem solidisque virtutibus destituta inveniamur; tanquam vasa reprobata, tanquam testa & vitra, cum summa confusione noscitur, aeternoque dolore, confringemur & abjiciemur.

**

EXHORTATIO II.

Demonstrat majus momentum esse in virtute & spiritualibus,
quàm in doctrina ac donis naturalibus;

T H E M A.

Qua de sursum est sapientia; plena est misericordiâ & fructibus bonis. Epist. S. Jacobi cap. 3. 17.

V E L

In hujusmodi majus momentum, quàm in doctrina vel aliis donis naturalibus & humanis constitutum esse ducant. Reg. 16.

DE S. Abbate Gelasimo refert, in anno cœlesti, ad diem decimum Martii Joannes Nadasi: quòd, cum pro eleemosyna larga sibi allata, Psalmum *De profundis* recitasset, atque eleemosynæ largitor risisset, aurum submissum in bilance hinc, & inde in chartula exaratum Psalmum *De profundis* appenderit; & bilancæ chartulam longè majoris ponderis præ pecunia, esse demonstravit. Non impari modo; si & nos cuncta naturæ artisque dona, cum supernaturalibus, ac spiritualibus in justa æternitatis bilance appenderimus, hæc illis

longissimè præponderare deprehendemus. Duplex reperitur in hominibus sapientia & prudentia: una est naturalis, terrena ac humana; alia supernaturalis, cœlestis, ac divina: utriusque meminit S. Jacobus in Epistola sua Catholica c. 3. 17. Dum hanc nuncupat sapientiam, quæ de sursum est, illam verò, quæ de sursum non est. *Sapientia quæ de sursum est, inquit, est pudica, modesta, plena misericordiâ, & fructibus bonis: quæ de sursum non est, ab eo vocatur terrena, & si contentiones, rixasque pariat, & cum superbia aliisque peccatis sit conjuncta, animalis & diabolica.* Prima omnis generis scientias naturales & artificiosas complectitur; ut Grammaticam, Poësin, Rhetoricam, Philosophiam, politicam,

Ss 3 expe-

experimentalem & conversativam, atque his annexa dona naturalia, ingenium felix, iudicium acre, vires corporis, vocem canoram, eloquentiam & similia. Secunda pietatem, religionem, virtutem, charitatem, zelum animarum, aliisque ad perfectionem spectantia continet, & his annexa exercitia spiritualia, ut meditationem, examina, lectionem piam, cognitionem rerum asceticarum &c.

De utraque S. Ignatius, cum Patribus sanctis, bina tradit axiomata tanquam præclarissima vitæ activæ fundamenta. 1. In hac secunda sapientia, usum momentum esse, quàm in prima & donis naturalibus. 2. Causam ejus assignat, eò quod hæc interior sit & spiritualis, ex qua omnis vis & efficacia ad illa dimanat. Quod ut ad oculum pateat, utranque ad libellam revocemus, ac trutinemus.

I.
In vitæ
maius
momen-
tum quàm
in doctri-
na & do-
nis natu-
ralibus.

1. Axioma primum, vitæ activæ directivum est sequens. *In ejusmodi spiritualibus, majus momentum, quàm in doctrina, vel aliis donis naturalibus & humanis constitutum esse ducant.* Constat documenti hujus veritas, luculentius à clariùs, si utranque sapientiam cum commodis & emolumentis, ad æternitatis stateram appenderimus.

1. De sapientia ac scientia naturali, si penitus inspexerimus, merito dixerimus, quod Jeremias Propheta c. 17. de homine, in homine confidente asserit: *Erit quasi myrica in deserto (alii vertunt ericæ) & non videbit, cum venerit, bonum (scilicet pluviam) sed habitabit in siccitate, in deserto, in terra sal-*

sugini & inhabitabili. Omnis scientia & sapientia naturalis ac terrena, sterile, quid est, nisi erica & solum sterile? Quid est nisi myrica in deserto: quæ nec gratiæ diviniæ pluviam irrigatur, nec fecundatur, nec fructus gloriæ æternæ dignos profert? Ex adverso autem sapientia cœlestis, virtus, perfectio, &c. quidquid eò pertinet: quid est nisi laurus semper vernans? Quid est nisi lignum, ut ait Jeremias L. c. *quod transplantatur secus aquas, & quod ad humorem mittit radices suas, & in tempore siccitatis, non erit sollicitum, nec aliquando desinet facere fructus.* Semper enim ejusmodi sapientia ad gratiæ diviniæ humorem mittit radices suas, & vinum germinandi, ac mereodi fugit; nec siccitatem, seu defectionem gratiæ, virtutis, opis & auxilii aliquando motuet, nec sterilitatem patietur, sed fructus bonorum operum nunquam non progerminabit.

2. Sed demus doctrinam, sapientiamque naturalem, iustarum myricarum, fructus nonnullos proferre; eos tamen in comparatione sapientiæ supernaturalis, si ad trutinam examinemus, omnino leves, asperos, caducos ac perituros esse reperiemus. Primum quidem illa parit divitiarum, pecuniarum, ac bonæ terrena, officiis lucrosis comparanda. At hæc quàm vanæ sint & momentanea, deprehendent filii hujus sæculi, a fine vitæ suæ, quando cum perditis illis lamentabuntur: *Divitiarum jactantia quid contulit nobis? Sap. 5.* Versâ, vera sapientia, virtus, pietas, perfectio, fructus parit æternos, merita infinita, thesauros in cœlo immentibus, & mu-

& nunquam perituros. Ut testatur Salomon Sap. c. 7. *In finibus enim (Sapientia) thesaurus est hominibus, quo quisque non est, participes facti sunt amicis Dei. Ideoque divitias nihil esse duxi in comparatione illius; nec comparavi illi lapidem preciosum; quousiam omne aurum in comparatione illius, arena est exigua; & tanquam lutum, estimabitur argentum, in conspectu illius.* Constat quantum majus momentum, pretiumque huius sit, præ illius.

3. Doctrina, scientia, ac prudentia naturalis, confert honores, dignitates, ac Prælatorum munia: de quo intelligi potest illud Salomonis Sap. 8. *Habeo propter hanc claritatem apud turbas, & honorem apud Seniores juvenis.* Verum quid in illa die hæc claritas, & hic honor emolumenti pariet? quando superbi oculos aperient, omnia evanuisse cernent, & lamentabuntur: *Quid profuit nobis superbia? Quid laus & gloria mundi? Transferunt omnia illa tanquam umbra.* Sap. 5. E contrario autem sapientia vera, cum virtute, cum timore & amore Dei conjuncta, verum confert honorem, laudem perpetuam, claritatem non solum apud turbas & mundum, sed vel maxime apud Deum & Sanctos; quod clarè cognoscunt impii in die iudicii; quando exclamabunt; Sapientiam suam terrenam, tanquam stultitiam damnantes: *Nos insensati vitam illorum sine honore: ecce quomodo comparati sunt inter filios Dei, & inter Sanctos sanctorum est?* Sap. 5. An non igitur hæc merito, majoris momenti

esse censemus & cum Salomone *proponimus regnis & sedibus, seu thronis Regum & Principum, omni que illorum gloria?*

4. Doctrina, scientia ac prudentia humana nonnullam voluptatem, jucunditatem & felicitatem parit, sed transitoriam; non perpetuam salutem ac beatitudinem. Quid non moliti sunt veteres Sapientes ac Sophi, ut quam in ea locatam, falso rebantur, felicitatem assequerentur? Pythagoræ, ut refert D. Hieronymus L. 2. adversus Jovinian. fugiebant urbium & hominum frequentiam, & hortos suburbanos, ubi ager aquis irriguus, & arborum comæ, & suffusus avium, oculorumque illecebræ, ne luxu & abundantia copiarum animi fortitudo mollesceret & à sapientiæ studio avocaretur. Platonici & Stoici in porticibus versabantur: Plato ut Philosophiæ intentius vacaret, Academiam villam ab Urbe remotam ac desertam elegit. Crates Thebanus non exiguum auri pondus in mare abiecit: Quidam oculos sibi effodere, ne visu à contemplatione Philosophiæ abstraherentur. Et quid nisi umbram veræ sapientiæ sectabantur? Quibus illud Apostoli merito applicetur: *Dicentes (& credentes) se esse sapientes, stulti facti sunt.* Vera autem scientia & sapientia Sanctorum, è contrario, veram lætitiæ pacem, & animi tranquillitatem, & conscientiæ jubulum in hac vita parit: *Non enim habet amaritudinem conversatio ejus, nec tedium convictus illius, sed lætitiæ & gaudium.* Sap. c. 8. Et altera vitæ beatitudinem & felicitatem æternam:

æternam: *fusti enim in perpetuum vi-*
vent, & apud Dominum est merces eo-
rum, & cognitatio illorum apud Altissi-
imum; ideo accipient regnum decoris &
diadema speciei de manu Domini. Sap.
c. 5. dum inter a à vera sapientia &
virtute alieni ejulabunt & plorabunt:
Ergo erravimus a via veritatis & justi-
tias lumen non illuxit nobis.

Ex quibus omnibus utrimque ritè
ad stateram æternitatis, expensis, clarè
liquet, majus, imò infinitè gravius mo-
mentum esse in virtute, perfectione, ve-
ràque sapientia, quàm in omni scien-
tia & prudentia naturali & humana,
ac proinde illam longè pluris esse esti-
mandam, uti & media ad illam. Ex
quo nullo negotio inferimus; primas
laudandas esse virtuti, secundas doctrinam:
nunquam à nobis omittendam aut de-
currandam esse meditationem, ut in-
veniamus tempus pro studiis: nun-
quam prætermittendum conscientie
examen, aut libri spiritualis lectio-
nem, ut pro studio Poëseos, Rhetori-
ces, aut Philosophiæ, plus otii nan-
ciscamur. Lumen Theologorum Fran-
ciscus Suarez malebat omnem scien-
tiam suam amittere, quam vel unicam
horam meditationis.

II.
Ab inter-
nis virtuti-
bus vis ad
exteriora
dimanat.

II. Alterum axioma, à S. Ignatio
pariter assignatum ceu basin vitæ acti-
væ; & causam prioris est istud: *Ista*
enim spiritualia & interiora sunt; ex
quibus efficaciam ad exteriora promana-
re, ad finem nobis propositum oportet.
Ut clariùs id quoque elucescat, exte-
riora hæc & interiora, & utrorumque
efficaciam in bilance rationis, libere-
mus. Scientiæ artes, doctrina, experi-

entia, eloquentia, aliæque dona ac ta-
lenta naturalia, sunt veluti corpus; si
desit virtus & perfectio, corpus est sine
anima. Corpus autem sine anima quid
efficiet? *Spiritus est, qui vivificat,* ut
Apostolus 2. Corinth. 3. 6. nimirum
spiritus gratiæ, spiritus charitatis, spiri-
tus zeli, dat vitam, motum & effica-
ciam ad omnia; sine quo actum agi-
tur, ac æthiops lavatur. Faciamus o-
nim omnigenæ scientiæ panopliam
instructum esse, omnibùque natura
talentis ornatum, quæ Oratori neces-
saria sunt; ut canorâ voce, soluti lin-
guâ, laterum firmitate, facundiâ sin-
gulari, ita ut ipsummet Tullium aut
Demosthenem longè antecellat; si ta-
men desit vera sapientia, virtus, zeli
& charitatis spiritus; animam nullam
convertes: nam *Spiritus est, qui vivifi-*
cat: à quo efficaciam ad exteriora
promanare oportet.

Eruditissimus Cardinalis Bellar-
minus de ascens. mentis c. 6. affirmat
in magnis Italiæ Urbibus, in quadra-
gesima, triginta aut quadraginta Or-
ratores cathedram concendere, in-
dièsque perorare ad populum: & ta-
men finito quadragesimali jejunio,
eadem vigere in populo scelera, & vix
ullam subsequi emendationem: cas-
samque hujus miseriæ indagans, in-
terrogat: estne fortassis defectus stu-
dii, aut præparationis ad concionem?
Respondet, nequaquam, sunt enim ut
plurimum viri doctrinâ & eloquentiâ
præstantissimi, atque ad ravim usque
declamant, summâ vocis & laterum
contentione. Ubinam igitur defectus?
reponit Bellarminus, esse defectum
charitatis.

charitatis, fervoris, zeli, virtutis ac perfectionis, quæ animare debet factum Ecclesiasten; sine quibus verba funduntur inania; aures feriuntur non corda, inflat bombardæ globo carentis.

Omnis scientiæ, ac dona naturalia, veluti arma sunt, quibus viri Apostolici animarum arcès à peccatis & hostibus stygiis obsessas expugnant; ac ubi à virtute, spiritûque divino amentur, non modo non juvant ad pugnam pro gloria Dei & animarum salute; verum etiam obstant; & obstacula ponunt: non tantum non ædificant, sed etiam destruunt, & inimici Christi opem ferunt, dum superbia, inanis gloria, fastus, ambitio, aliæque vitia proximo scandalum præbentia sese prædant & exerunt, cum in animarum venatoribus, nil nisi exempla virtutum, relucere oporteret. Itaque licet haberes fundamplius Davidis, nisi etiam possideas, vires, fiduciam in Deum, spiritum & generositatem Davidis, vade ad caulas ovium, noli progredi in certamen cum stygio Goliatho: parum juvat lapides esse rotundos, lucidos, ex torrente Cedron depromptos; fundam esse duplicatam, optimè contextam; quia nil habeas brachium Davidis, loco percussoris inimici arcæ Domini, ipsum prosterne Samuelem tabernaculi custodem: ita ut religio ipsa, quæ est inflat papilionis à Deo pro defensione Ecclesiæ posita, ab armis tuis in terram detrudenda sit & destruenda. Provide igitur tibi de spiritu, de virtute, perfectione & zelo, line qui-

bus, ullum te animarum fructum facturum despera.

E contrario ubi vera cœlestis sapientia, vera charitas ac zelus animarum in Ecclesiaste sacro cernitur, fervet & accenduntur omnia, atque in melius commutantur: quod quemadmodum ego ad nostros dicens, exemplis ex Historiis Societatis depromptis stabilio, ita ex alio Ordine, suæ religionis exemplis, ut S. Francisci Seraphici, S. Dominici, S. Vincentii Ferrerii, S. Bernardini, aliorumque, nullo negotio comprobabit.

Stupenda sunt, quæ in elogiis & gestis primævorum Patrum nostrorum de vi admiranda sermonis & concionum legimus. Unde obsecro efficaciam sermonis tanta in P. Jacobo Lainio, ut pro miraculo haberetur, & ubicunque prædicaret, Civitates, Magistratus ac Domini excitarentur ad fundanda Societati Collegia, ut accidit Florentia, Pisis, Venetis, Patavii, Genuæ, Pannoni. Et dum Genuæ pro concione dicens excitaret Auditores ad misericordiam in pauperes exercendam; Mercatores & Cives in una concione mille, in alia mille trecentos, in tertiis mille nummos aureos sive ducatos, in subsidia egenorum conferrent? Non aliunde sanè nisi à virtute & perfectione interiore, à spiritu zeli, fervoris & charitatis igneo, quo omnes inflammabantur. Unde tanta sermonis energia in P. Sylvestro Landino, ut ubicunque concionaretur, tantus esset fructus pœnitentium & affluxus, ut plurimi accersendi essent Sacerdotes, qui cum ipso occupatissimi forent, in

T c exho-

exhomologibus excipiendis; & Carregium civitatem à triginta annis maxime diffidiis civium turbatam, & quinque ac quadraginta hominum caede fœdatam concionibus suis ita moverit, ut cives in templo palam reconciliati, non sine copiosis lacrymis in mutuos amplexus ruerint? Tann. p. 49. Non aliunde nisi ex spiritu ardoris & charitatis. Unde efficacia tanta Patri Alphonso Avila in dicendo, ut nullum Hispali, Granata & alibi templum caperet Auditores, sed in campo dicendum foret, omnes in lacrymas solveret, indurata peccatorum corda mollescerent, mira que sequerentur animorum conversiones, ut cum de dilectione inimicorum verba faceret; publice exclamarent: Ego remitto parricida homicidium Patris mei: ego matris: ego gravissimas alias injurias? Tann. p. 59. Unde tanta virtus P. Edmundo Augerio insigni Ecclesiastæ Gallo, ut aliquando quadraginta Auditorum millia numeraret, & converterit ad fidem supra quadraginta millia hæreticorum, & quadraginta Ministros? Tann. p. 237. Unde tanta efficacia P. Sebastiano Barradio, ut Anno 1592. Conuimbricæ, de rebus novissimis & mundi vanitate. ardore cœlesti plenissimas habens conciones, ex academia nobiles & excellentis ingenii juvenes ad sexaginta in Ordinem S. Francisci simul suscipi flagitarent? Quorum tantam importunitatem admiratus Monasterii Guardianus, Rectorem Collegii conveniens dixerit: vel non esse P. Sebastianum ulterius ad pulpitum admittendum; aut certè So-

cietati suscipiendam, tot juvenum religionem suam certatim ambientem curam; siquidem tot suscipiendos sustentandis domos sua minime proforet. Tann. p. 466. Taceo P. Villanovam, P. Palmam, & alios, quos plurimos, quorum in exhortando energia & vigor, non aliunde, quam ex interiore spiritu & ardore charitatis proficiscebatur.

Quapropter, Charissimi, appetit & examinatis in bilance æternitatis utriusque sapientia, naturalis & supernaturalis fructibus & emolumentis, omnino disparibus, & intervallo infinito distantibus, bina antedicta, S. Ignatii apophthegmata, & axiomata vera Philosophia, sive vita religiosa mixtæ fundamenta, altissimè metibus nostris imprimamus, & secundum ea actiones ac studia nostra omnia dirigamus. 1. In spiritualibus *magis momentum esse quam in doctrina, & aliis donis naturalibus & humanis.* 2. *Ex illis tanquam interioribus, efficaciam ad exteriora promanare.* Quare nunquam illa his postponamus: nunquam ob amorem scientiæ humana spiritualia negligamus: nunquam meditationem, examen Libri asceticæ lectionem, decurtemus, aut prætermittamus, ut Poëcos, eloquentia, aut Philosophiæ studiis diutius vacemus. *Amate scientiam, sed antepone charitatem,* ajebat D. Augustinus: Et S. Bonaventura in Spec. Discipl. c. 7. *Scientia qua præ virtute despicitur, per virtutem postea melius invenitur.* Præclare quoque S. Petrus Damiani in Euchiridio c. 1. *In animo tuo scientia secularis,*

Secularis, tanquam in ima mentis calce repleti divino spiritu merearis: ex
 substat: amor vero aeterna vita & spi- quo, in omnes actiones & sermones
 ritualis studium sapientia, vel in summa nostros prorsus singularis efficacia &
 cordis tui constitutus arce precellat; ut energia dimanabit.

EXHORTATIO III. IN REGULAM XVI.

Quanam sint virtutes solidæ viris Apostolicis necessariae.

T H E M A.

*Inuite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insi-
 dias diaboli. Ad Ephel. 6. 11.*

V E L

*Omnes in virtutum solidarum ac perfectarum studium incum-
 bant. Reg. 16.*

Viri Apostolici, omnino com-
 pertum habe-
 ant, se Athletas,
 pugiles & Chri-
 sti militæ, tan-
 quam Duces &
 Antesignanos
 adscriptos esse, qui cum vitis & dæ-
 monibus in campum prodire ac dimi-
 care debeant: ut disertè innuit Apo-
 stolus ad Ephel. 6. 12. *Quoniam non
 est nobis colluctatio adversus carnem &
 sanguinem: id est, ut vertit S. Hiero-*
 nymus & Theophylactus, adversus
 homines carne & sanguine constan-
 tes; sed adversus Principes, & Potesta-
 tes, adversus mundi rectores tenebrarum
 harum; id est, ex mente ejusdem Hie-
 ronymi, adversus spiritus, seu dæmo-
 nes, neque solum ex infimo ordine; sed
 etiam ex ordine Principatum, Potestatum,
 & Dominationum. *Contra spi-
 ritualia nequitia in cælestibus. Id est
 contra spirituales nequitias, versutias
 & malitias; seu nebulones nequissi-
 mos in cælestibus: sive in aëris hisce
 locis versantes.*

T t 2 Cùm

Cum itaque Viris Apostolicis & animarum zelatoribus, contra nequissimos & versutissimos Cacodamones duellandum indies & luctandum sit; quis non videat, armaturam insigni ac solidam iis opus esse? Sanè hoc ipsum agnoscens Paulus hortatur enixe: *Induite vos armaturam Dei*, gracie est *παραστάς*, id est plenam & omnem armaturam, quam milites à capite ad talos se armant & communiunt: *Ut passis stare adversus insidias Diaboli*; ejusque dolosos assultus & stratagemata reprimere. Quam verò est armatura Dei, quam induere atque assumere suadet Apostolus? Primum armorum genus est 1. Lorica justitiae. 2. Galea salutis. 3. Calcei. 4. Baltheus. 5. Scutum fidei. 6. Gladius spiritus. Quae tanquam virtutum solidarum symbola, dictione praesenti explanabimus.

I.
Lorica
justitiae.

I. Primum armorum genus viro Apostolico ante omnia necessarium, est *Lorica Justitiae*; quae pectus, femora, & totum hominis corpus armat & munit. Per loricae hanc Apostolus intelligit non justitiam specialem, quae cuique jus suum reddit; sed generalem, quae est complexio omnium virtutum: haec enim totum hominem obarmat, & ab omni parte communit. Unde Chrysostomus *Lorica*, inquit, *justitiae*, est *catholica* & *virtute praedita vita*; seu opera justa ac sancta, quibus assidue cor & pectus obarmandum est, animarum zelatoribus, ut non tantum bello defensivo Diabolo resistant; sed & offensivo acres illi plagas infligant. Sed potissimum ro-

bur hujus loricae est invicta patientia, quam Spiritus Sanctus Apostolus, Apostolicisque viris olim altè imprimis, & hodie dum imprimis: munitur enim huic Apostolico labores, difficultates, ærumnae, adversitates persecutiones, cruces; ita necessario nexa sunt; ut absque illis ei plene fieri satis, vix aut ne vix quidem valeat. Illis igitur ingruentibus, loricae patientia induenda est, quae obarmatur pectus, ut quis cum animi magnitudine ac tranquillitate alacriter omnia perferat, nec ulli malum pro malo retribuatur. Hanc loricae pro exemplo & salute nostra, munitus fuit, omnis justitiae prototypum, Christus Dominus Rex noster, qui horrendos dolores, inmania tormenta & supplicia animo generosissimo pertulit: & *propositi- bis gaudio sustinuit crucem*. Heb. 12. Nec solum, ut agnus, coram tondeute se, obmutuit; verum etiam magno compassionis affectu, erga hostes suos eorum malitiam, permotus, pro illis Patrem caelestem cum lacrymis rogavit.

Atque haec est virtus solida, quam cum primis Christus Dominus affectus suos docuit: *Si quis vult post me venire, tollat crucem suam & sequatur me*. Luc. c. 9. & praclare illam haurit Apostoli, eorumque Discipuli, qui & vincula & carceres, & verbera, & vulnera, & gladios & cruces, omnisque generis tormenta tolerare fortiter, loricae patientiae recti & muniti, omniaque levia arbitrabantur: *Non sunt condigna passiones ad futuram gloriam quae revelabitur in nobis*. Rom. 8. 11. Et

Et quam miti, pacatōque animo superare omnia, verbis his demonstrabant; *Maledicimus, & benedicimus, persecutionem patimur & sustinemus.* I. Corinth. 4. Huiusmodi lorica munus erat S. Franciscus Xaverius: qui in laboribus & arumnis, exclamabat: *Amplius Domine, amplius!* Huiusmodi quoque lorica cataphracti fuit, generosissimi Martyres nostri in Anglia; Campianus, Garnettus, Ogilboeus, Briantus, Odoenus & alii, quos nulli carceres, quantumvis fœdi, & morte ipsa graviores, nulla pericula, nulla persecutiones, nulla furia, lanienæ nulla, aut furæ à procuranda Dei gloria & animarum salute abstrerre valuerunt.

Charissimi, *Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias Diaboli.* Ephes. 6. Non degeneremus à præcellis cogitationibus filiorum Dei: pudor sit ad minima contraria, & adversitates exiguas gemere, queri, & impatientem animum ostendere: non est hæc solida virtus, sed infantilis; solida patientia nec carceres, nec furcas, nec mortes etiam ignominiosas reformidat. A parvis interim ordiamur, ut paulatim ad majora, difficilioraque allueamus & callum obducamus.

II. Secundum armorum genus, athleta Christiano necessarium est: *Galeam salutis.* Et *galeam salutis assumite*, ait Apost. Ephes. 6. Galea hæc est spes salutis, ut explicat ipse Paulus I. Thessal. 5. 8. *Galeam spem salutis.* Sicut enim galea principem corporis partem, ca-

put scilicet, tegit ac munit: ita spes salutis & gloriæ celestis ac immortalis, servat ac communit caput, id est, hominis cogitationes, fines & intentiones. Spes ergo tanquam galea caput munit, ac tria efficit: 1. Ut finis noster ultimus sit Deus, fruitio Dei, & beatitudo æterna; eoque omnia dicta, facta, cogitata referamus, & nihil aliud spectemus, aut in hac vita mortali quæramus. Deinde efficit, ut homo cogitans bona illa immensa, quæ in celesti gloria se consecuturum sperat, omnia terrena bona floccifaciat, contemnat ac despiciat. Inde ortum ducebat illa Apostolorum paupertas spiritus & nuditas; ut nec aurum, nec argentum, nec alias possessiones quæreret, nec optarent; sed omnia, tanquam stercorea arbitrantur, ut Christum & immensa illa celestia bona assequerentur: & licet nihil in mundo haberent, omnia tamen spe possiderent in cælo. 3. Roborat, animat, excitat, & propellit ad fortia & heroica: nam in Apostolis & Martyribus inde nascebatur, ut ardua quæque generosa mente aggredierentur, & animosè cum hoste confingerent, proponentes sibi speratâ illâ gloriâ, quæ victores manet, & æternum coronat.

Atque hæc est altera virtus solida, cui studendum est vobis: *Galeam salutis assumite*, id est spem firmam futurorum bonorum æternorum concipite: & hæc spe, velut anchorâ firmatâ ad illa bona infinita, Deumque immensum ac summum bonum, quod speratis, omnes cogitationes, locutiones,

T t 3 nes,

nes, actiones & intentiones vestras dirigite: præ illo maximo bono, omnes mundi quilibet despicite, & velut stercora pedibus conculcate: denique eâ spe animati, quævis ardua, pro Dei gloria & animarum salute generosè aggredimini.

III.
Calcei hu-
milinatis.

III. Tertium armorum genus est, calceorum, quibus pedes Evangelizantium muniuntur. *Et calceati pedes in præparatione Evangelii pacis:* ait Apostolus L. c. Calcei primò symbolum sunt constantiæ, confidentiæ & animi intrepidi: qui enim nudipes est, pedetentim & timidè incedit, ne pedem alicubi offendat; calceatus verò è contrario incedit audacter. Calceus quoque symbolum est libertatis: servi enim & captivi incedebant nudipedes. Est etiam symbolum Domini & possessionis. Ulterius signum quoque est laetitiae; sicut pedum nuditas lætitudinis. Denique symbolum est humilitatis: ut explicat S. Ephrem tractatu de panoplia seu armatura spirituali: ubi ait: *calceamenta sunt humilitas.* Atque hæc omnes virtutes solidæ in animarum zelatore requisitæ sunt. Nam

1. Calceus. symbolum est evangelizantis, ejusque constantiæ, generositatis, & præparationis Evangelii: præparatio autem hæc, ut rectè notat Chrysostomus & Theophylactus, est alacris promptitudo & prompta alacritas animi. partim ad ambulandum viam Evangelii pacis, partim ad eam annuntiandam, quæ per hæreticorum, Infidelium, Barbarorum, dæmonum, & hostium omnium cuveos pergit &

penetret; atque ita prædicando, vitæque sanctam instituendo, fidem & Evangelium propagat ac promovet. Unde de hac præparatione & promptitudine dixit S. Joannes Baptista: *Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.* Eapropter Marci 6. 9. Apostolis & Prædicatoribus Evangelii dantur sandalia, quo scilicet, audenter & alacriter, munus sibi injunctum suscipiant, omnique timore humano expulso, illud exercent; sandalia ergo hæc & calcei signum sunt, tum libertatis, tum domini, tum laetitiae, tum constantis animi, alacris & intrepidis, sunt enim calcei militis; tum etiam humilitatis.

2. Solida enim humilitas, omnique vanæ hominum æstimationis ac honorum contemptus, unicè in Viro Apostolicis requiritur quemadmodum enim Christus Dominus, Dux noster, licet esset ipsa innocentia, ipsa sanctitas, ipsa potentia, sapientia, bonitas & gloria Patris, omnia tamen hæc attributa, infamiâ, convitiis, blasphemis, cruce ac morte probrosâ, quodammodo obrui voluit, ut postmodum illustriora & gloriosiora apparent: ita pariter Apostoli, virique Apostolici, dum Evangelium annuntiant, animas lucrantur & ex orci faucibus eripiunt; mox adversarios sectantur: homines malignos, ac demones ipsos, qui eis contradicant, oppugnant, contemnant, detrahant, circumveniuntur: veluti de se facetur Apostolus: *Opusium mihi apertum est magnum & adversarii multi.* 1. Corinth. 16. Hæc autem ut parvi pendamus, et

ad hæc non modò non indignemur, & ad vindictam inflammemur; sed vehementer gaudeamus & exultemus, atque in Evangelico labore perseveremus: quis non videt, quanta animi demissio sit necessaria? Ea propter subtilissimum humilitatis solida gradum Redemptor noster discipulis suis adeò commendavit: *Beati, cum maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversus vos, mentientes, propter me, gaudete & exultate.* Matth. c. 5. An non similia patiendo, & amore Evangelii, contemnendo solida demissionis specimen dedere, Societatis nostræ pugiles, in Anglia, ubi, tanquam perduelles contra Reges, in furca suspensi & dissecti: In Germania, ubi ut seductores & corruptores ab hæreticis traducti: In China, ubi tanquam dissimulatores Idololatricæ, & vanorum errorum, difamati: In Gallia, Ditione Veneta, ac Japonia; ubi ob frivolas, falsæque causas expulsi fuere.

Horum exemplo sumus & nos calcetis pedes in præparatione Evangelii patri. L. c. Simus constantes, intrepidi, alacres, læti, ad currendum pro disseminatione Evangelii, quò obedientia destinavit: & si multa pati, contemptus, contumelias, irrisiones, detractiones tolerare necesse fuerit; non modo forti, patientique animo, sed etiam læto perferamus, hac enim ratione, nos solidam constantiam, humilitatemque nos possidere demonstrabimus.

IV. Corpore lorica armato, capite galeâ tecto, pedibusque calcatis, cin-

gulum militare induendum est, ut monet S. Paulus L. c. *State succincti lumbos vestros in veritate.* Id est baltheo militari vos cingite; ut exponit S. Chrysof. hom. 3. Baltheus hic est 1. Symbolum fidelitatis, quo admonentur milites Sacramenti militaris & fidelitatis, quam Duci suo jurarunt; unde quandomilites exauctorabantur, baltheum deponebant. 2. Baltheus, ut notat Pierius in Hierogly. est symbolum integritatis & castitatis, tam apud Hebræos, quàm apud Græcos & Latinos: *Sint lumbi vestri præcincti.* Matth. 3. Baltheus est symbolum, charitatis, ut docet D. Thomas: hinc sponsi suis sponsis olim donare solebant cingulum, ut per illud sponsæ admonerentur fidei, fidelitatis, puritatis cordis, & amoris conjugalis. *Baltheus est charitas:* ait S. Ephrem. loco supra citato. Et hæc quarta est virtus solida viris Apostolicis necessaria.

Charitas Christi urget nos, inquit Gentium Doctor: nisi hæc urgeat viros Apostolicos, omnia languebunt atque marcescent: ea de causâ hunc charitatis ignem Christus mittere venit; & re ipsâ misit festo Pentecostes, quo corda discipulorum igne Spiritûs sancti fuere succensa; ignisque mox foras erupit; exemplo Christi ipsi summet; in cujus pectore divino, quanta suscitavit hic ignis incendia? Tanta sanè ut nullis tormentorum, tribulationum, & humanæ ingratitude a quis potuerit extinguere: ipse enim non solum extrema, pro Dei gloria & hominum salute perpeti voluit; verum etiam, & ea ipsa quæ patiebatur, Deo Patri

Patri in ejus gloriam, qui cum ita patiebatur, & pro eorum, à quibus patiebatur, salute offerebat, & insuperabilis charitatis ardore, pro ipsis crucifixoribus orans, illata ab illis tormenta, in illorum utilitatem, ad Dei honorem ordinabat. Verè *Aqua multa non potuerunt extinguere charitatem.* Cant. 8. 7. Hujus illustrissimi exemplaris imitatione Apostoli rubicundo igneque charitatis Dei & proximi baltheo fœre succincti; ad omnes labores ac difficultates, ad cuncta ardua & pericula parati & expediti: ex zelo gloriæ Dei & salutis animarum, laborant, sudant, peregrinantur, discurrunt, clamant, prædicant, quantum possunt; & postquam egere, quidquid potuerunt; omnes vires reliquas cum sanguine & vita Deo & animabus impendere cupiunt; ad famem, sitim, frigus, æstum, cruces & mortes desiderio insatiabili properant, omnia tormenta lacessunt & provocant: *Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio an angustia? certitium, neque mors, neque vitæ, neque creatura aliqua poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo? ESU Domino nostro.* Rom. 8. 38. Similia in vitis nostrorum virorum Apostolicorum legere est, quibus recensendis brevitatis gratiâ supersedemus. *Emulamini charismata meliora.* 1. Corinth. 17.

V.
Scutum
fidei.

V. Quatum armorum genus est Scutum fidei: in quo positæ omnia tela nequissimi ignea extinguere. L. c. Viva fides, quam & tenere, & aliis prædicare ac iuculare debet animarum ze-

lator, ei unice necessaria est; tanquam scutum quo se contra nequissimos Cacodæmones tueatur. *In omnibus sumentes scutum fidei.* Vult enim S. Paulus, ut rectè notat Hieronymus, nos in omni tentatione & opere, gestare fidei clypeum, eoque veniente Diaboli sagittas & suggestiones excipere, & recundere; ne phantasia prævas cupiditates suggerat, & ad concupiscendas, concupiscantiam & appetitum accendat & inflammet: atque ita animam vulneret. *Anima enim, ut docet Origenes, quoties peccat, ita vulneratur.* Hom. 8. in Num.

VI. Ultimum denique armorum genus est, *Gladus spiritus.* In omnibus sumentes scutum fidei, & gladum spiritus, quod est verbum Dei. Hoc gladio Christus devicit ac jugulavit demoneum, tentantem & oppugnantem. Hoc gladio usi sunt Sancti omnes; ut de S. Paula memorat Hieronymus in ejus epitaphio. Si quando procerbum fuisse inimicus; & usque ad verborum jurgia profuisset: illud psalterium decantabat: *Cum confisteret adversum me peccator, obmutui & filii à terra.* Gladus quoque spiritus est abnegatio & mortificatio continua, omnibus operariis in vinea Domini, maxima necessaria, eorumque officio immo seca: nulla enim vitæ ratio, aut maiores corporis labores annexos habet, aut austeriorem carnis macerationem requirit, quam Apostolica: & è contrario, quies delicia, & commotio corporis ita huic functioni repugnant, ut ejus finem profus evocant & pellunt. Hac de causa de-

deceptor noster, primum omnium illis inculcavit, abnegationem sui: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum.* Luca c. 9. Mei affectus nihil carni blandum, nihil corpori jucundum, nihil sensibus suave, sed arduos potius labores, incommoda, ærumnas, molestias, corporisque afflictiones expectent; ita omni amore proprio excluso, purius salutis & perfectionis propriæ & alienæ vacabunt. Semper igitur gladium spiritus stringant, sensibus grata amputent, corporis comoda rescindant; ut veluti vitis, inutilibus pampinis resectis purgata, fructus copiosiores proferant.

Quare hæc est imago & *παραβολή* militis Christiani seu athletæ Apostolici à capite ad talos armati; solidas ejus virtutes, quibus pollere debeat, ad vivum representans: *Induite ergo vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias Diaboli.* Assumite prædicta sena armorum genera. 1. *Loricæ* est justitia, id est opera justa & sancta, & in primis patientia fortis & solida, quæ nullos labores refugiat, nulla ardua aut pericula reformidet, nec mortem ipsam pro Christo & Evangelio subire detrectet. 2. *Galea* est spes salutis, quæ tanquam galea caput munit, omnia sua ad fidem suam ulti-

um, Deum, ejusque fruitionem dirigit, præ illo omnia terræna abjiciat ac despiciat, pro illo omnia ardua generoso pectore aggredi non dubitet.

3. In præparationem Evangelii pedes *calceis* munit; ut in profunda humilitate radicatus, nullas in opere Domini contumelias, nullas contradictiones & contemptus renuat; sed per infamiam & bonam famam, per sarcasmos & laudes, per vituperium & gloriam, animarum salutis invigilet.

4. *Cingulum* militare seu Baltheus, veritate, fidelitate, castitate, & charitate Dei & proximi pectus cingat & stringat artè adeo, ut nec fames, nec sitis, nec persecutio, nec gladius, à charitate eum separare valeat. 5. *Scutum fidei*, in quo omnia nequissimi tela ignea extinguat. 6. Et *Gladium spiritus*, quo Dæmonis insultus reprimat, & mortificationis ense omnia superflua, omni carni & corpori comoda & jucunda resciet. Quibus armis & virtutibus solidis, si strenuè usi fuerimus, & contra hostes, dimicaverimus: in fine vitæ, coronam justitiæ nobis à justo Judice repositam ac aservatam reportabimus.

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

V v

RE-